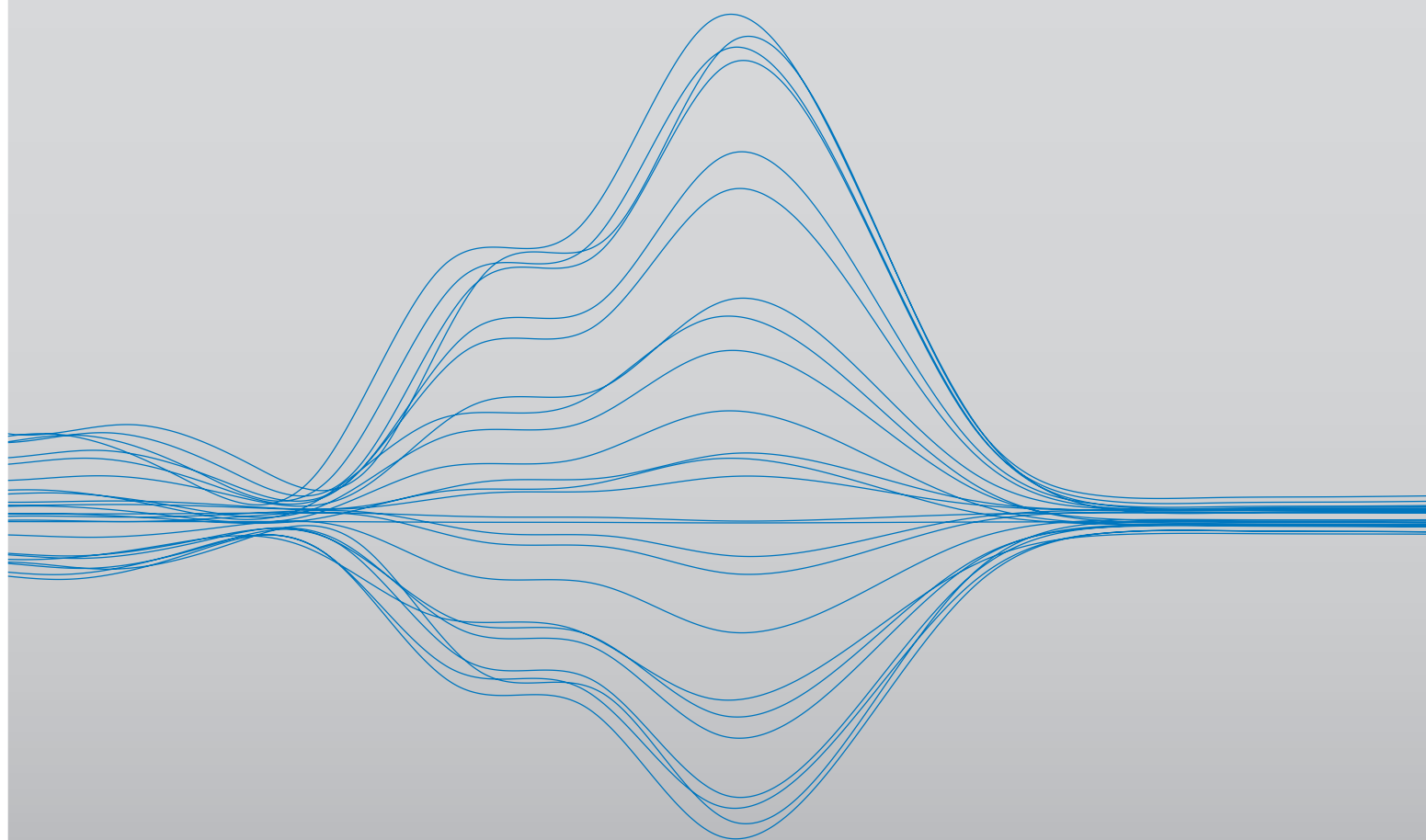

DLA PIPER DENMARK

Nyt EU-direktiv om beskyttelse af whistleblowere

Nyt EU-direktiv om beskyttelse af whistleblowere

Af Martin Chr. Kruhl, Patrick Krintel Johansen og Søren Stenger

1. Indledning

I april 2019 vedtog Europa-Parlamentet et nyt direktiv, hvorefter private og offentlige juridiske enheder samt medlemsstaterne forpligtes til at etablere whistleblowerordninger. Direktivet er udarbejdet i samarbejde med medlemsstaternes ministre, og det forventes derfor vedtaget af Ministerrådet. Efter vedtagelse får medlemsstaterne to år til at vedtage nationale regler, der implementerer direktivet.

Nylige begivenheder, herunder LuxLeaks og Panama Papers, viser, at whistleblowerordninger er af stor betydning for afsløringen af overtrædelser af EU-lovgivningen og for, at samfundets interesser og velfærd tilgodeses. Direktivet fastsætter derfor minimumsstandarder for beskyttelse af whistleblowere med håbet om, at flere vil benytte indberetningskanaler uden frygt for repressalier.

Tabel 1: Repressalier

a.	Suspension, midlertidig fritstilling, afskedigelse eller tilsvarende foranstaltninger.
b.	Degradering eller undladt forfremmelse.
c.	Overførsel af opgaver, forflytning, lønudsættelse, arbejdstidsændringer.
d.	Pålægelse af en disciplinær foranstaltning, en irrettesættelse eller anden sanktion, herunder økonomiske sanktioner.
e.	Tvang, intimidering, chikane eller udstødelse.
f.	Forskelsbehandling, ulemper eller uretfærdig behandling.
g.	Manglende forlængelse eller afbrydelse af en midlertidig ansættelseskontrakt.
h.	Skader, herunder på personens omdømme, navnlig i sociale medier, eller et økonomisk tab, herunder tab af omsætning og tab af indkomst.
i.	Henvielse til psykiater eller læge.

2. Beskyttelsen

Beskyttelsen vedrører indberetning af overtrædelser af en række EU-retlige regler, herunder blandt andet regler vedrørende hvidvask, produktsikkerhed, miljøbeskyttelse, folkesundhed mv. Dette omfatter dog ikke informationer om national sikkerhed, oplysninger mellem advokat og klient, oplysninger mellem læge og patient mv.

Når vedkommende indberetter disse oplysninger om overtrædelser, skal det ske uden frygt for repressalier, jf. nærmere afsnit 2.1, hvilket nødvendiggør oprettelsen af fortrolige indberetningskanaler, jf. nærmere afsnit 2.2.

2.1 REPRESSALLIER

Medlemsstaterne bliver underlagt en pligt til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at forbyde repressalier. Repressalier bliver i direktivet defineret som enhver direkte eller indirekte handling eller undladelse, herunder trusler eller forsøg på repressalier, som finder sted i en arbejdsrelateret sammenhæng, som følge af intern eller ekstern indberetning eller offentliggørelse, og som forårsager eller kan forårsage uberettigede ulemper for den indberettende person. Eksempler på forbudte repressalier fremgår af tabel 1.

2.2 INTERNE OG EKSTERNE KANALER

Beskyttelsen i form af fortrolige indberetningskanaler er toledet. For det første skal medlemsstaterne sikre, at juridiske enheder i den private og offentlige sektor etablerer interne kanaler og fastlægger procedurer for indberetning af og opfølgning på indberetninger. Dette kan enten varetages af virksomheden selv eller af en ekstern tredjepart. Det bemærkes, at juridiske enheder alene omfattes af direktivet, såfremt de har mindst 50 medarbejdere.

For det andet forpligtes medlemsstaterne til at etablere eksterne indberetningskanaler og følge op på indberetninger. De eksterne indberetningskanaler skal være uafhængige og selvstændige, hvilket betyder, at oplysninger behandles fortroligt, og at uautoriserede medarbejdere fra den kompetente myndighed forhindres i at få adgang hertil.

Den indberettende kan vælge at anvende en ekstern kanal efter at have anvendt den interne. Vedkommende kan alternativt henvende sig til den eksterne kanal og foretage en direkte indberetning til de kompetente myndigheder. Uanset fremgangsmåden gælder beskyttelsen.

3. Anvendelsesområdet

3.1 DEN BESKYTTEDE

Direktivet angiver, at beskyttelsen bør tildeles personer, som indberetter oplysninger om handlinger eller undladelser indenfor en organisation (intern indberetning) eller til en udefra kommende myndighed (ekstern myndighed), og til personer, som gør oplysningerne offentligt tilgængelige.

Direktivets personelle anvendelsesområde fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Det personelle anvendelsesområde

Direktivet finder anvendelse på:

1. Indberettende personer, der arbejder i den private eller offentlige sektor, og som har erhvervet oplysninger om overtrædelser i en arbejdsrelateret sammenhæng, herunder mindst følgende:
 - a. Personer, der har status som arbejdstager, jf. art. 45, stk. 1, i TEUF, herunder embedsmænd
 - b. Personer, der har status som selvstændig erhvervsdrivende, jf. art. 49 i TEUF
 - c. Aktionærer eller personer, der tilhører administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet i en virksomhed, herunder ikkeledende medlemmer samt frivillige og lønnede eller ulønnede praktikanter
 - d. Enhver person, som arbejder under tilsyn og ledelse af kontrahenter, underleverandører og leverandører.
2. Indberettende personer, såfremt de indberetter eller offentliggør oplysninger erhvervet i et arbejdsmæssigt forhold, som siden er ophørt.
3. Indberettende personer, hvis arbejdsmæssige forhold endnu ikke er påbegyndt i tilfælde, hvor oplysninger om en overtrædelse af blevet erhvervet i løbet af ansættelsesperioden eller andre førkontraktlige forhandlinger.

Beskyttelsen omfatter foruden den indberettende person også:

- Formidlere,
- Tredjeparter, der har forbindelse til den indberettende person, og som kan blive udsat for repressalier i en arbejdsrelateret sammenhæng som f.eks. den indberettende persons kolleger eller slægtninge, og
- Juridiske enheder, som den indberettende person ejer, arbejder for eller på anden måde er forbundet med i en arbejdsrelateret sammenhæng.

3.2 BETINGELSER FOR BESKYTTELSE

Visse betingelser skal opfyldes for, at den indberettede omfattes af direktivets beskyttelse. Disse fremgår af tabel 3.

Tabel 3: Betingelser for beskyttelse

Den indberettende er beskyttet, såfremt:

- a. Vedkommende havde rimelig grund til at antage, at de indberettede oplysninger var korrekte på tidspunktet for indberetningen, og at oplysningerne henhørte under dette direktivs anvendelsesområde. Det betyder således, at de, som forsætligt og bevidst indberetter forkerte eller vildledende oplysninger, ikke får beskyttelse. Har den indberettende foretaget en forkert indberetning i god tro, gælder beskyttelsen dog.
- b. Vedkommende foretog indberetning internt i overensstemmelse med direktivets art. 7 og eksternt i overensstemmelse med art. 10 eller direkte eksternt eller offentliggjorde oplysninger i overensstemmelse med art. 15.

Beskyttelsen omfatter enhver, der giver oplysninger, der er nødvendige for at afsløre overtrædelser, som

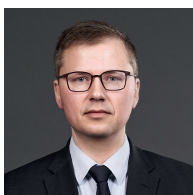
- Allerede har fundet sted,
- Endnu ikke har fundet sted, men som med stor sandsynlighed vil blive begået,
- Handlinger eller undladelser, som den indberettende har rimelig grund til at betragte som overtrædelser af EU-retten samt, eller
- Forsøg på at skjule overtrædelser.

Beskyttelsen tildeles også personer, som ikke indgiver positive beviser, men som dog giver anledning til rimelig tvivl eller mistanke. Er de indgivne oplysninger dog allerede fuldt tilgængelige for offentligheden, eller er der blot tale om rygter og sladder, gælder beskyttelsen ikke.

4. Afsluttende bemærkninger

Når direktivet er blevet implementeret af medlemslandene, vil virksomheder med over 50 ansatte opleve at blive underlagt en forpligtelse, hvorefter de skal etablere interne indberetningskanaler. Forpligtelsen til at oprette whistleblowerordninger bliver herved pålagt flere virksomheder end hidtil. Ydermere vedrører whistleblowerordningen nu ikke blot overtrædelser af blandt andet lov om finansiel virksomhed og hvidvaskloven, men også en bred vifte af lovgivning om blandt andet dyrevelfærd, datasikkerhed og offentlige indkøb.

Forfattere

Martin Christian Kruhl

Partner

T: + 45 33 34 08 42

E: martin.kruhl@dlapiper.com

Patrick Krintel Johansen

Advokatfuldmægtig

T: + 45 33 34 02 33

E: patrick.krintel@dlapiper.com

Søren Stenger

Advokatfuldmægtig

T: + 45 33 34 07 87

E: soeren.stenger@dlapiper.com